

METŲ ATASKAITA 2015

Santrauka (LT)

Santrauka

Draudimas ir profesinės pensijos vaidina svarbų vaidmenį ekonomikoje. Draudimas, kurio aktyvai sudaro daugiau nei du trečdalius ES BVP¹, yra svarbi finansų sektoriaus sudedamoji dalis, prisidedanti prie ekonomikos augimo ir finansinio stabilumo, nes prisiima riziką ir mobilizuoja santaupas. Profesinės pensijos tokios pat svarbios, nes, be savo indėlio į ekonomiką, užtikrina apsaugą nuo skurdo pavojaus išėjus į pensiją. EIOPA įkurta 2011 m. kaip nepriklausoma Europos priežiūros institucija, kurios pagrindinės pareigos – palaikyti finansų sistemos stabilumą, užtikrinti rinkų ir finansinių priemonių skaidrumą ir apsaugoti draudėjus, pensijų sistemų dalyvius ir išmokų gavėjus. 2015 m. EIOPA metinėje ataskaitoje apibūdinami pagrindiniai institucijos laimėjimai ir pateikiama informacijos, kaip EIOPA valdo jos tikslams pasiekti skirtus išteklius.

2015 m. EIOPA metinėje ataskaitoje aprašomi svarbiausi institucijos laimėjimai siekiant jos tikslų:

- sustiprinti vartotojų apsaugą;
- laiku užtikrinti kokybišką reguliavimą;
- užtikrinti priežiūros konvergenciją, nuoseklumą ir kokybę;
- paremti finansinį stabilumą;
- vystytis kaip šiuolaikiška ir kompetentinga institucija.

Metinėje ataskaitoje taip pat pateikiama informacijos, kaip EIOPA valdo šioms tikslams įgyvendinti skirtus išteklius.

¹ Apie 70 proc. 2014 m. Šaltinis: Eurostato ir EIOPA ES ir EEE (per)draudimo statistika <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

INFORMACINIS LANGAS. Penki svarbiausi 2015 m. laimėjimai

- Bendrųjų draudimo taisyklių rinkinio rengimo pabaiga: antrojo sistemos „Mokumas II“ techninių įgyvendinimo standartų (TJS) ir gairių rinkinio rengimas.
- Veiklos priežiūra: naujojo strateginio požiūrio sukūrimas siekiant įdiegti išsamią rizika pagrįstą prevencijos sistemą verslo veiklos priežiūrai vykdyti ir pirmoji teminė mobiliųjų telefonų draudimo peržiūra.
- Mėnesinės nerizikingos palūkanų normos paskelbimo proceso ir metodikos įgyvendinimas pagal direktyvą „Mokumas II“.
- Visos Europos asmeninės pensijos produktas (PEPP): EIOPA koncepcija apibūdinta konsultaciniame dokumente dėl PEPP sukūrimo reikalavimų.
- Rumunijos draudimo sektoriaus balanso peržiūra ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.

Sustiprinti vartotojų apsaugą

Didžiausias pokytis stiprinant vartotojų apsaugą – naujojo **strateginio požiūrio sukūrimas siekiant įdiegti išsamią rizika pagrįstą prevencijos sistemą verslo veiklos priežiūrai vykdyti**. Tai pagrindinė verslo veiklos rizikos ribojimo priemonė ES lygmeniu, kuri bus pagrįsta patikimomis žiniomis apie vartotojų elgseną, proporcingumu ir gebėjimu laiku nuspėti kylančią veiklos riziką ir užkirsti kelią vartotojams daromai žalai visoje Sąjungoje. **Teminės peržiūros** yra itin svarbi strategijos dalis; buvo atliktas bandomasis tyrimas, kurio pabaigoje buvo parengta mobiliųjų telefonų draudimo analizė. Stiprindama savo gebėjimus taikyti savo **su draudimo investiciniais produktais susijusios intervencijos įgaliojimus**, 2015 m. EIOPA parengė rodiklius, pagal kuriuos galima nustatyti, kada institucija turi būtinais imtis veiksmų.

Siekiant užkirsti kelią interesų konfliktams tiesiogiai ir per tarpininkus parduodant draudimo investicinius produktus, EIOPA darbe padaryta pažanga: buvo parengti Komisijai skirti techniniai patarimai ir pateiktos politikos rekomendacijos, kaip nustatyti ir pažaboti šią problemą. EIOPA įvairiuose sektoriuose vykdė darbą, susijusį su **pagrindinės informacijos dokumento (PID)** rengimu pagal reglamentą dėl mažmeninių investicinių produktų paketų ir draudimo principu pagrįstų investicinių produktų (MIPP ir DIP). Per pirmąjį 2015 m. pusmetį baigėsi dvi viešųjų konsultacijų procedūros: viena jų siekta apibrėžti optimalią informacijos pateikimo vartotojams formą, o kita – apskaičiuoti produktų rizikos, veiklos rezultatų ir išlaidų rodiklius. PID šablonai taip pat išbandyti dalyvaujant vartotojams. Be to, 2015 m. rudenį prasidėjo viešosios konsultacijos dėl techninių reguliavimo standartų dėl MIPP ir DIP pagrindinės informacijos dokumentų projekto teksto. Profesinių pensijų srityje EIOPA parengė

Santrauka

ataskaitas, kuriose teikiama informacija apie įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą (IORP), išlaidas ir mokesčius, prieš prisijungiant prie sistemos ir jau prisijungus, nurodomos investavimo galimybės fiksuotų įmonių modelio sistemos nariams ir apibūdinamos spręstinios problemos, siekiant užtikrinti veiksmingą sprendimų dėl pensijų plano priėmimą.

Laiku užtikrinti kokybišką reguliavimą

Didžiausias EIOPA laimėjimas po jos įsteigimo – **2015 m. baigtas rengti bendrųjų draudimo taisyklių rinkinys. Baigusi rengti antrąjį sistemos „Mokumas II“ techninių įgyvendinimo standartų ir gairių rinkinį**, būtina siekiant nuosekliai ir darniai taikyti direktyvą nuo 2016 m. sausio mėn., institucija baigė įgyvendinti savo su direktyva „Mokumas II“ susijusią reguliavimo darbotvarkę. Pasiekus šių rezultatų, pagrindinis dėmesys nukreiptas į įgyvendinimo stebėseną ir tolesnį priežiūros nuoseklumo skatinimą.

Institucija taip pat pasirengė įgyvendinti dar vieną svarbią užduotį pagal direktyvą „Mokumas II“, t. y. kas mėnesį skelbti **nerizikingą palūkanų normą**. Nerizikingos palūkanų normos struktūra ir korekcijos dideliu mastu lemia techninių atidėjinių, kuriuos įmonės turi turėti savo draudimo ir perdraudimo įsipareigojimams padengti, vertę ir atitinkamai turimo kapitalo mokumo kapitalo reikalavimui padengti sumą.

EIOPA taip pat padėjo Europos Komisijai apsvarstyti **draudimo vaidmenį investuojant į infrastruktūrą** ir pasiūlė patikimus tinkamų infrastruktūros projektų nustatymo kriterijus. Rizikos mokesčiai, investuojant į reikalavimus atitinkančius infrastruktūros projektus, atsižvelgiant į konkrečias rizikos rūšis, dėl kurių taikoma skirtinga tvarka, buvo kruopščiai pritaikyti. Kad tokia tvarka būtų taikoma, užtikrinami veiksmingą šios sudėtingos ir nevienarūšės turto klasės rizikos valdymą, draudikai turės atlikti tinkamą išsamų patikrinimą. Investicijos į infrastruktūrą gali būti labai svarbios draudimo verslui, nes dėl savo ilgalaikio pobūdžio jos gali gerai atitikti ilgalaikius įsipareigojimus, kartu užtikrinti didesnę portfelio diversifikaciją ir būti tvaraus platesnės ekonomikos augimo pagrindu.

EIOPA taip pat aktyviai veikia tarptautiniu lygmeniu ir padeda Tarptautinei draudimo priežiūros institucijų asociacijai (IAIS) siekti pažangos rengiant **bazinio kapitalo reikalavimą (BCR), geresnio nuostolių dengimo kapitalo reikalavimą (HLA) ir tarptautinius kapitalo standartus (ICS)**, kuriais tarptautiniu lygmeniu užtikrinamos vienodos sąlygos.

Tolesnė pažanga padaryta reglamentuojant profesines pensijas pagal direktyvą **dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą (direktyvą „IORP II“)**. Asmeninių pensijų srityje EIOPA padarė didelę pažangą rengdama rekomendacijas pagal 2016 m. sausio mėn. EIOPA Stebėtojų tarybos patvirtintą prašymą ir kurdama **visos Europos asmeninių pensijų produktų (PEPP)** koncepciją, pagal kurią būtų taikoma kitokia tvarka. Atlikus šį darbą, gali pasikeisti ES asmeninių pensijų rinkos dinamika, – taip būtų prisidėta prie kapitalo rinkų sąjungos sukūrimo. Rinkos plėtros ataskaitoje ir pirmajame **ES IORP registre** pateikiamas aiškesnis ES pensijų padėties vaizdas.

Užtikrinti priežiūros konvergenciją, nuoseklumą ir kokybę

EIOPA pastangos toliau gerinti priežiūros kokybę ir nuoseklumą visoje ES įgyvendinamos dirbant dvišaliu pagrindu su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis ir teikiant joms kritinius atsiliepimus, aktyviai dalyvaujant Priežiūros institucijų kolegijos veikloje, kuriant vidaus modelių naudojimo priemones ir teikiant patarimus šioje srityje, vykdam mokymą ir kuriant informacijos rinkimo ir mainų infrastruktūrą ir sistemas.

2015 m. EIOPA priežiūros grupė **dvišaliu pagrindu apėmė 19 nacionalinių kompetentingų institucijų** ir pateikė joms grįžtamąją informaciją apie pasirengimą taikyti direktyvą „Mokumas II“, nacionalinę praktiką įgyvendinant rizikos vertinimo sistemą, priežiūros praktiką ir prioritetus. Taip nacionalinėms kompetentingoms institucijoms buvo suteikta parama įveikiant nustatytas bendros priežiūros kultūros kūrimo kliūtis pagal direktyvą „Mokumas II“. Grupė taip pat buvo viena iš bendrapirmininkų valdymo komitete, kuris vadovavo **Rumunijos draudimo sektoriaus balanso peržiūrai ir testavimui nepalankiausiomis sąlygomis** aprėpiant daugiau nei 80 proc. Rumunijos rinkos. Veikla abiejose srityse baigta 2015 m. liepos mėn.; buvo paskelbta ataskaita, kurioje buvo pristatyti svarbūs balansų pakeitimai ir atitinkami prudenciniai kelių draudimo įmonių lygiai, kartu nurodant priežiūros priemones. Šis darbas, kaip paaiškėjo, buvo atliktas patikimai ir yra labai svarbus Rumunijos draudimo sektoriaus vartotojų apsaugai ir pasitikėjimui stiprinti.

Toliau aktyviai **dalyvaudama remiamų kolegijų veikloje ir koordinuodama ją**, EIOPA padėjo užtikrinti didesnę kolegijų veikimo ir diskusijų jose nuoseklumą. 2015 m. EIOPA kolegijų grupė koordinavo visų kolegijų koordinavimo susitarimų pasirašymą. Koordinavimo susitarimuose nustatomi informacijos mainų reikalavimai ir narių vaidmenys bei pareigos.

Santrauka

Rengdama bendrąjį priežiūros požiūrį į „ekvivalentiškose“ šalyse veikiančių draudimo grupių mokumo pozicijų vertinimą, EIOPA paskelbė **nuomonę dėl grupių mokumo apskaičiavimo ekvivalentiškumo sąlygomis**. Nuomonėje teikiami keli priežiūros praktikos pavyzdžiai, susiję su tinkamų nuosavų lėšų buvimo vertinimu grupės lygmeniu, ir siekiama užtikrinti vienodą tvarką ir nuoseklią praktiką. Vidaus modelių srityje EIOPA taip pat laiku parengė **nuomonę dėl taikomosios vidaus modelių programos rengimo** sutelkdama dėmesį į tris sritis, kuriose dėl skirtumų rizika būtų modeliuojama nenuosekliai. Pagrindinė tos nuomonės rekomendacija – NKI turėtų reikalauti, kad vidaus modeliuose būtų tinkamai atsižvelgiama į su valstybės pozicijomis susijusią riziką. EIOPA taip pat organizavo **21 mokymo seminarą** svarbiais klausimais, nustatytais pasitarus su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis prioritetinėse srityse rengiantis taikyti direktyvą „Mokumas II“.

EIOPA tęsė darbą rengdama **priežiūros vadovą** ir rinko gerosios priežiūros patirties pavyzdžius įvairiose su direktyva „Mokumas II“ susijusiose srityse. 2015 m. buvo parengtos rekomendacijos dėl priežiūros institucijų rizikos vertinimo sistemų kūrimo ir pagrindinių sričių priežiūros, įskaitant valdyseną, savo rizikos ir mokumo vertinimą (ORSA), investicijų politiką, gyvybės ir ne gyvybės draudimo atidėjinius, grupės priežiūrą ir vidaus modelius.

Remiantis EIOPA darbu derinant ataskaitų teikimo reikalavimus pagal direktyvą „Mokumas II“, buvo sukurta infrastruktūra informacijai rinkti, valdyti, tvarkyti ir teikti. **Pirmasis individualių ir grupės metinių ataskaitų rinkimas** vyko taikant parengiamąją **EIOPA centrinės saugyklos tvarką**. Papildomai atnaujinus **ataskaitų teikimo taksonomiją, šiuo metu galima visiškai užtikrinti ataskaitų teikimą pagal sistemą „Mokumas II“** ir įvykdyti papildomus Europos Centrinio Banko reikalavimus užtikrinant, kad informacija būtų teikiama tinkamu formatu ir mažinant nacionalinėms kompetentingoms institucijoms ir sektoriui tenkančią naštą. Siekdama toliau mažinti su ataskaitų teikimu susijusią naštą, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, EIOPA taip pat parengė **įmonėms skirtą priemonę (T4U)**, kuria, kaip manoma, turėtų pradėti naudotis 1 200 įmonių visoje ES.

Remti finansinį stabilumą

EIOPA toliau tobulino savo metodus ir priemones, kad geriau išnaudotų turimą informaciją ir priimtų labiau pagrįstus sprendimus dėl atsirandančių pokyčių ir rizikos rinkose, siekdama paremti finansinę priežiūrą. Prevencinė priežiūra vykdoma prognozuojant riziką ir užtikrinant, kad iš anksto būtų imamasi veiksmų jai sumažinti ar panaikinti; EIOPA toliau teikia savo pagrindinius produktus (pvz., finansinio stabilumo ataskaitų ir rizikos valdymo sistemą), kad pagrindiniai sprendimus priimančios subjektais galėtų išsamiai įvertinti riziką ir pažeidžiamumą. 2015 m. draudimo sektoriuje kaip pagrindinės priemonės rizikai vertinti buvo vis labiau naudojami EIOPA produktai.

Santrauka

Pagal savo reglamentą EIOPA taip pat atliko pirmąjį visos ES **profesinių pensijų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis**. Šio darbo tikslas buvo parengti išsamią nevienarūšės Europos profesinių pensijų sistemos apžvalgą, išbandyti fiksuotų išmokų ir mišrių pensijų sistemų atsparumą nepalankiems rinkos scenarijams ir ilgesnei gyvenimo trukmei, nustatyti galimą fiksuotų įmokų sistemų pažeidžiamumą ir atskleisti sritis, kuriose daugiau dėmesio reikia skirti priežiūrai. Testavime dalyvavo septyniolika Europos ekonominės erdvės šalių, kuriose veikia gana didelis, daugiau kaip 500 mln. EUR vertės aktyvus turintis, profesinių pensijų sektorius. Iš rezultatų paaiškėjo, kad dėl ilgesnio mažų palūkanų normų laikotarpio ateityje kils gana didelių sunkumų, susijusių su fiksuotų išmokų modelį taikančių įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, atsparumu (žr. informacinį langą).

INFORMACINIS LANGAS. Pirmojo ES profesinių pensijų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai

- Dėl ilgesnio mažų palūkanų normų laikotarpio ateityje kils gana didelių sunkumų, susijusių su fiksuotų išmokų modelį taikančių įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą (IORP), atsparumu.
- IORP yra palyginti atsparesnės ilgėjančiai gyvenimo trukmei nei nepalankiems rinkos scenarijams.
- Gebėjimą absorbuoti šiuos sukrėtimus labai lemia įsipareigojimų realizavimo laikas ir kiekvienoje šalyje įgyvendinti rizikos mažinimo ir problemų sprendimo mechanizmai.
- Pritaikyti nepalankiausių sąlygų scenarijų rezultatai rodo, kad esama nemažai rizikos ir pažeidžiamumo, kuriems IORP ir priežiūros institucijos turėtų skirti pakankamą dėmesį.

Draudimo sektoriuje dėl vis dar mažų palūkanų normų, kurios net nesiekia 2014 m. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus lygio, reikia dar skubiau imtis priežiūros veiksmų ir pasirengti spręsti krizines situacijas. Reaguodama į tai, EIOPA **aktyviai ėmėsi tolesnių veiksmų pagal testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rekomendacijas**; ji dirba kartu su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis, sutelkdama dėmesį į konkrečių šalių ir grupių testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus ir geriau rengdamasi krizių valdymui. Taip pat paskelbta EIOPA **nuomonė dėl krizių prevencijos patikimų principų, NKI valdymo ir pasirengimo priimti sprendimus**. Siekdama užtikrinti krizių prevencijos, valdymo ir sprendimų sistemų pokyčių nuoseklumą ir pakankamumą, EIOPA parengė 14 principų, į kuriuos, kaip tikimasi, atsižvelgs nacionalinės kompetentingos institucijos. Šia nuomone prisidedama prie tvirtos ir darnios ES finansų krizių prevencijos ir valdymo sistemos kūrimo.